

Ansøgning om § 16a miljøgodkendelse.

**Christiansminde Rudbøl A/S
Ved Gaden 4
6280 Højer**

Ansøgning om fornyet miljøgodkendelse til dyreholdet, forlængelse af stald, ny gyllebeholder tilbygninger til køer og kalve, samt ny møddings- og vaskelads

Skema 246252 i www.husdyrgodkendelse.dk

Datablad

Ansøger og ejer	Christiansminde Rudbøl A/S Randerupvej 100 B 6780 Skærbæk
Kontaktperson	Tommy Frisk, Ved Gaden 1, 6280 Højer, Tlf. 20475262 Christiansmindefaktura@gmail.com
Husdyrbrugets adresse	Ved Gaden 4, 6280 Højer
CVR-nummer	42182583
CHR-nummer	50167
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	10136573
Matrikel-nr.	205, Rudbøl Kog, Højer m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ved Gaden 1
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningsskema	246252
Konsulent	Miljørådgiver Britt Bjerre Paulsen, bbp@spiras.dk tlf. 61617993 Spiras CVR-nr. 21111511

Forord / Læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på ejendommen Ved Gaden 4, 6280 Højer.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer i form af skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk samt kort tegnet af Spiras i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af kort med opgørelse af produktionsarealerne og øvrige tegninger af indretningen af anlægget. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

Miljøansøgningen er udarbejdet på baggrund af eksisterende byggetegninger samt opmålinger foretaget af landmand og konsulent.

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2256 af 06/04/2023

Datablad.....	1
Forord / læsevejledning.....	2
1. Indledning	5
1.1 Metode og manglende viden	6
2. Ikke-teknisk resume	7
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	9
3.1 Indretning og drift af anlægget.....	9
3.1.1 Produktionsarealer.....	10
3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	12
3.1.3 Drift af anlægget.....	13
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde.....	14
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug.....	16
3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav	16
3.4.1 Jordarealer og jordbund.....	21
3.5 Ammoniakemission og -deposition	21
3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet	25
3.7 Lugtemission	27
3.8 Øvrige emissioner og gener.....	29
3.8.1 Støj	29
3.8.2 Rystelser og vibrationer	29
3.8.3 Støv	30
3.8.4 Lyspåvirkning	30
3.8.5 Skadedyr.....	30
3.8.6 Transporter	30
3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer	31
3.9.1 Døde dyr.....	31
3.9.2 Affald.....	32
3.9.3 Olie- og kemikalier	33
3.9.4 Råvarer.....	33
3.9.5 Energiforbrug	33
3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug.....	34
3.9.7 Spildevand og restvand	34
3.10 Klima	35
3.11 Forslag til egenkontrol	36
3.12 BAT-Ammoniakemission	36

3.13	<i>Risiko for ulykker og katastrofer</i>	<i>37</i>
3.14	<i>Overvågning</i>	<i>38</i>
3.15	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed.....</i>	<i>38</i>
3.16	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger</i>	<i>38</i>
3.17	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet</i>	<i>39</i>
3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	<i>39</i>
4.	Oplysninger om konsulenten	40
5.	Konklusion	40
6.	Referenceliste	41
7.	Bilag	42

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer den ansøgte husdyrproduktion på ejendommen Ved Gaden 4, 6280 Højer, som består af et staldanlæg med en konventionel malkekvægsbesætning. Ejendommen Ved Gaden 1, hvor opdrættet er opstaldet, søger om ny miljøtilladelse samtidig, men i en særskilt ansøgning.

For ejendommen er der i dag en § 12 miljøgodkendelse meddelt den 27. oktober 2014 til en udvidelse i 2 etaper, hvoraf den 1. etape er udnyttet, og består af følgende dyrehold: tung race: 400 malkekøer, 68 kalve 0 - 4 mdr., 200 tyrekalve (40-55 kg) og 17 kælvekvier 23-24 mdr.), svarende til 632 DE på daværende tidspunkt.

Ansøgningen om miljøgodkendelse omhandler overgang fra en godkendelse baseret på antal dyr til en godkendelse baseret på produktionsareal. Staldarealet er udvidet med nogle mindre tilbygninger på Ved Gaden 4, men det store byggeri, som blev godkendt som etape 2 i godkendelsen fra 2014, er ikke opført. De opførte tilbygninger og staldarealer, som ikke var en del af godkendelsen fra 2014, søges således lovliggjort. Desuden søges der om ny godkendelse til en forlængelse af eksisterende kostald med 71 m, samt til opførelse af en ny gyllebeholder med fast overdækning af samme størrelse som den nuværende.

Det samlede ansøgte produktionsareal er på 4726 m². Det er en udvidelse med samlet set 2370 m². Der er behov for mere plads til køerne, idet de øgede pladskrav, der træder i kraft i 2034, betyder, at der skal være min. 8 m² pr. ko, og tilstrækkelig plads i gangarealer og ved foderbord, til at alle køerne let kan komme til. Dette løses bedst med en forlængelse af stalden, idet det er planen at indsætte robotter. Når køerne selv skal finde hen til robotterne for at blive malket, er det en fordel med et enkelt bygningssæt, så dyrene ikke f.eks. skal finde vej gennem en drivgang til en anden bygning.

Derudover er en bygning, som tidligere var godkendt til kalve, ombygget til dybstrøelse til goldkøer, og derudover er der opført et areal til kalvehytter og noget dybstrøelse til kalve.

Der søges desuden om godkendelse til en møddingsplads, der er etableret, og som ønskes udvidet, så den også kan fungere som vaskeplads for maskiner og transportvogne, og en ekstra gyllebeholder, så der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen.

Beskyttelsesniveauerne for lugt til naboer og for ammoniak til nærliggende natur er overholdt, idet der er ca. 280 m i vægtet gennemsnitsafstand til nærmeste nabo uden landbrugspligt og langt til ammoniak-sårbare naturarealer.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra ansøger Tommy Frisk, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgenafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen i Husdyrgodkendelse.dk foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så er der udarbejdet standarder for beregning af klimabelastning fra husdyrbrug, men det reguleres ikke i Husdyrloven, så det er ikke behandlet i denne miljøkonsekvensrapport.

2. Ikke-teknisk resume

Det er valgt at skrive et læsevenligt resumé, der beskriver de væsentligste forhold på husdyrbruget og ændringer som følge af udvidelsen frem for at skrive et resume af de enkelte underpunkter i miljøkonsekvensrapporten.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Ved Gaden 4. Husdyrbruget består af en konventionel malkekvægsbesætning, med en miljøgodkendelse fra oktober 2014. Ansøger ønsker en godkendelse baseret på ejendommens produktionsareal, hvor der tillades et bestemt produktionsareal og dyretyper i stedet for et bestemt antal dyr. I samme omgang søges om godkendelse til en udvidelse af kostalden mod vest, med 71 m, for at kunne huse en ny robotsektion med 8 robotter, der skal afløse den gamle, nedslidte malkestald. Desuden søges nogle tilbygninger og udvidelser af staldarealet til kalve og dybstrøelse til køer lovliggjort, i alt godt 700 m². Det samlede produktionsareal øges fra 2356 m² til 4726 m².

Der søges derudover om godkendelse til en møddingsplads, der ønskes udvidet til også at kunne fungere som vaskeplads, og en ny gyllebeholder med fast overdækning, af samme størrelse som den bestående.

Landskabelige forhold

Ejendommen Ved Gaden 4 ligger nord for Rudbøl i Tønder Kommune. Landskabet er et åbent marsklandskab med spredte gårde og mindre ejendomme, og flade marskarealer inddelt af grøfter og vandløb. Der er kun få træer og levende hegn.

Ejendommen ligger lige indenfor Nationalpark Vadehavet og Natura 2000 området Vadehavet.

Det ansøgte handler om erhvervsmæssigt nødvendige bygningsmæssige ændringer i tilknytning til eksisterende byggeri, og det vurderes, at byggeriet tilpasses til det eksisterende, så det kun i ringe grad påvirker landskabet.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes med god margin til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig.

Støj, rystelser og vibrationer fra selve husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typerne af støjkilderne og afstanden til naboerne. Transport til og fra ejendommen sker via indkørslen fra Ved Gaden og via markvejen syd for ejendommen. Indkørslerne ligger ikke tæt op ad nabobeboelser.

Fluer og skadedyr bekæmpes i nødvendigt omfang, og tilhold af skadedyr minimeres ved at ejendommen holdes rent og ryddeligt. Døde dyr opbevares overdækket.

Da udendørs lyskilder er slukket om natten, og i øvrigt styres af bevægelsessensor, vurderes det, at naboer ikke vil blive generet af lysgener.

Støv fra ejendommen vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer, idet der er langt til nærmeste nabo, og støvende aktiviteter foregår indenfor i staldene. Foder blandes hovedsageligt på Ved Gaden 1.

Samlet set vurderes husdyrbruget ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, rystelser, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dybstrøelse. Dybstrøelsen og størsteparten af gyllen afsættes til biogas til forarbejdning. Gylle, der ikke afsættes til biogas, samt vand fra møddingsplads opsamles i opsamlingstank og gyllebeholder. Ensilagevand opsamles i gyllebeholder. Gyllebeholderne har fast overdækning for at minimere ammoniakfordampningen.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kat. 1, 2 og 3 natur overholdes, både totaldepositionskravene til de mest sårbare naturtyper samt merdepositionskravet til mindre sårbare naturtyper. Ammoniaktilførslen med luften til andre naturtyper, der ikke er omfattet af kat. 1, 2 eller 3, ligger indenfor naturtypernes empiriske tålegrænser, og vurderes ikke at give anledning til tilstandsændringer.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃ N/år, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger fra husdyrbruget. Der er dels faste krav til den totale ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT kravet til ammoniakemission.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Det ansøgte omhandler en forlængelse af eks. kostald samt lovliggørelse af nogle tilbygninger og produktionsarealer, der er opført siden den seneste godkendelse er meddelt. Desuden føres ejendommens godkendelse over i areal-modellen, hvor den indtil nu er godkendt efter antal dyr.

Der har været forsøgt med et alternativt projekt - etape 2 i miljøgodkendelsen fra 2014, med ny malkestald og ny kostald placeret parallelt med eks. stald. Dette har vist sig at være for stort et projekt at realisere, og tilslutningen til det er forældet. Det har vist sig at være for dyrt og dermed ikke et realistisk alternativ at etablere.

0-alternativet er, at ejendommen drives videre som godkendt i etape 1 af § 12 miljøgodkendelsen fra oktober 2014, uden de tilbygninger, der er opført, men dette er ikke et reelt alternativ, fordi malkestalden er fuldstændig nedslidt, og fordi kravene til dyrevelfærd betyder, at der skal være et vist antal kælvningsbokse, sygebokse mv., og et vist pladsforhold til hver enkelt ko hvis ejendommen skal kunne drives lovligt. 0-alternativet er således at ejendommen lukkes ned.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

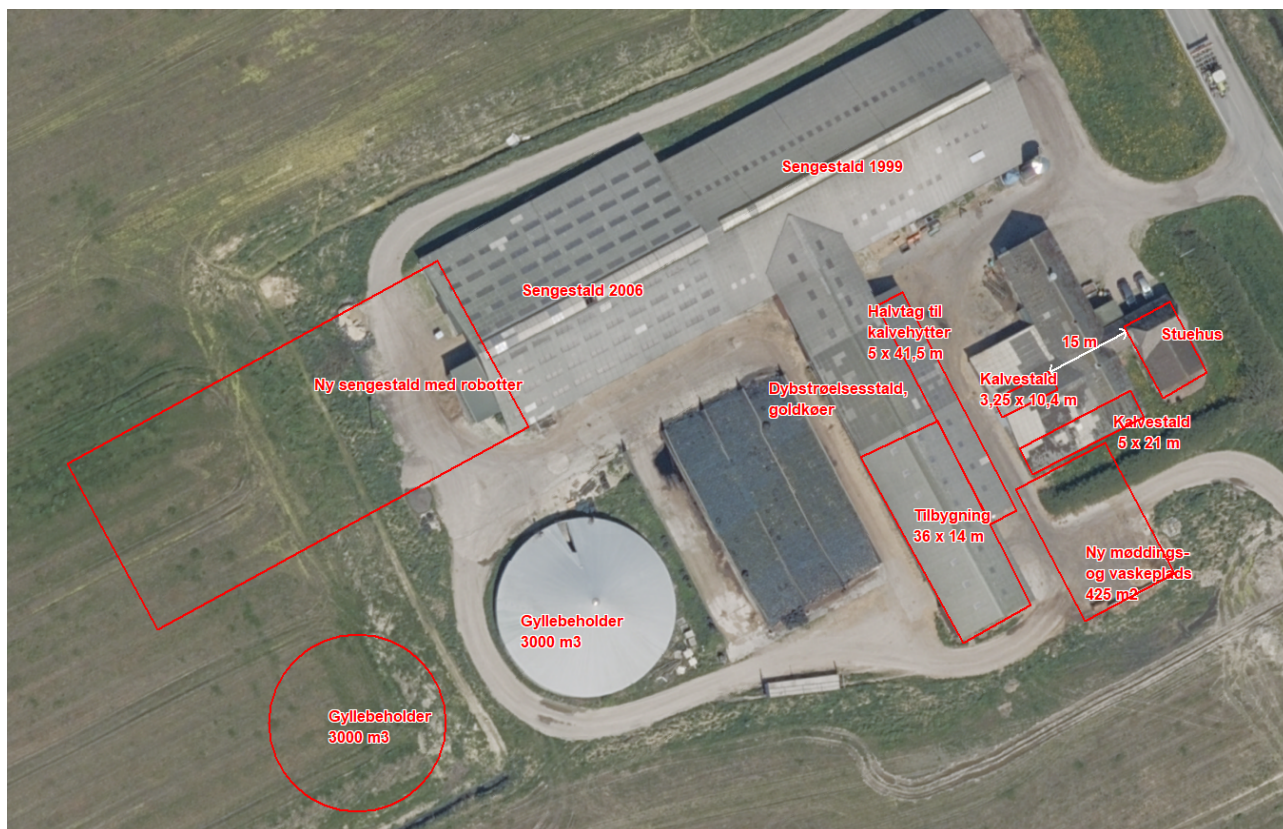
Hvor det er relevant, efterfølges emnerne af en vurdering af det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget

Ejendommens bygningssæt består af et stuehus og nogle mindre driftsbygninger, der er fra 1950, dybstrøelsesstald, som oprindeligt er fra 1976, og som er forlænget i 1980, en løsdriftsstald opført i to omgange i hhv. 1999 og 2006 og en gyllebeholder, der er opført i 2000. Dertil et ensilageanlæg, der også er opført omkring år 2000. Bygningerne på Ved Gaden 4 ligger samlet, og anvendes til malkekvæg. Det er ønsket at forlænge eks. kostald med 71 m, og opføre en ny gyllebeholder ved siden af den nuværende.

Placering af staldanlægget mv. fremgår af oversigtskortene i bilag 1 samt af Figur 1 på næste side.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for før og efter situationen for husdyrbruget. Før-situationen defineres dels som den lovlige nudrift, og som situationen for 8 år siden. Eftersom det er mere end 8 år siden, at der sidst er givet en miljøgodkendelse (2014), og eftersom de elementer af den tidligere miljøgodkendelse, der ikke er opført, nu er bortfaldet, er lovlige nudrift og 8-årsdrift det samme.

Nu- og 8 årsdriften

Lovlig nudrift består af de to store løsdriftsstalde, den ene halvdel af dybstrøelsesstalden, som dog tidligere var godkendt til kalve, samt et afsnit til kalve i den gamle kalvestald.

Ansøgt drift

Ansøgt drift består af det staldanlæg, der er i brug på ejendommen i dag, plus en tilbygning på 71 m, hvor der skal være senge og robotter, og så de staldanlæg, der er indrettet, som ikke indgik i den gamle godkendelse eller havde en anden anvendelse.

Opgørelse af produktionsarealerne i staldene er baseret på opmålinger foretaget af Tommy Frisk i juli 2024, eksisterende byggetegninger og plantegninger for det nye anlæg.

Produktionsarealerne er opgjort i tabellen på næste side og produktionsareal i ansøgt drift er vist på bilag 1.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Dybstrøelsesstald	930	Naturlig ventilation	3 m	(#717861) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	392
				(#712579) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	323
Sengestald	3041	Naturlig ventilation	3 m	(#712584) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	491
				(#712583) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	1437
Kalvestald	117	Naturlig ventilation	3 m	(#712585) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	105
Dybstrøelse til kalve	42	Naturlig ventilation	3 m	(#712586) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	34
Halvtag til kalvehytter	169	Blandet ventilation	3 m	(#717771) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	150
Forlængelse af stald	2258	Blandet ventilation	3 m	(#762349) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	115
				(#762348) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	490
				(#762347) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	1189
Sum						4726
Nudrift						
Dybstrøelsesstald	930	Naturlig ventilation	3 m	(#712587) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	323
Sengestald	3041	Naturlig ventilation	3 m	(#712591) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1437
				(#712589) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	491
Kalvestald	117	Naturlig ventilation	3 m	(#718504) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	105
Sum						2356
8 års drift						
Dybstrøelsesstald	930	Naturlig ventilation	3 m	(#712588) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	323
Sengestald	3041	Naturlig ventilation	3 m	(#712592) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1437
				(#712590) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	491
Kalvestald	117	Naturlig ventilation	3 m	(#718505) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	105
Sum						2356

Tabel 1: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af Tabel 3. Det eksisterende opbevaringsanlæg består af én gyllebeholder med fast overdækning. Derudover søges godkendelse af en møddings- og vaskeplads på ca. 425 m², hvoraf 150 m² anvendes til opbevaring af dybstrøelse, og en ny gyllebeholder af samme størrelse som den bestående.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder	Flydende				701
Møddingsplads	Fast				364
Gyllebeholder 2	Flydende				704
Nudrift					
Gyllebeholder	Flydende				701
8 års drift					
Gyllebeholder	Flydende				701

Tabel 2: Opbevaringsanlæg på husdyrbruget.

Dybstrøelse fra den store dybstrøelsesstald udmuges direkte i forbindelse med afhentning til biogas, men mindre mængder, især strøelse fra kalve, opbevares på møddingsplads indtil afhentning. Gylle hentes fra fortank ved stald og køres til biogasanlæg, hvor det afgasses. Den afgassede biomasse kommer retur til opbevaring i gylletank. Der søges om godkendelse til en ny gyllebeholder på Ved Gaden 4, for at sikre, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. I dag lejes der en mængde opbevaringskapacitet i forbindelse med afsætning af husdyrgødning udenfor bedriften via biogasanlæg.

Med et fremtidigt dyrehold på 500 malkekøer, hvoraf ca. 400 er opstaldet i sengestald, samt kælvekvier og kalve til 4 måneder, vil den samlede årlige produktion af husdyrgødning være ca. 13.200 tons gylle og ca. 2000 tons dybstrøelse. Tallene er baseret på normtal fra 2022, men den reelle mængde kan variere fra husdyrbrug til husdyrbrug. Gyllebeholderen på ejendommen rummer 3000 m³, og har fast overdækning, hvilket vil sige, at den ikke opsamler regnvand. Der opføres endnu en gyllebeholder, også på 3000 m³. Herved er ejendommens opbevaringskapacitet på 5,5 måneder, så der er fortsat behov for aftaler om opbevaring hos aftagerne af husdyrgødning.

Vand fra møddings- og vaskeplads (ca. 425 m³) ledes til opsamlingsbeholder, hvor fra det køres ud, eller flyttes til gyllebeholder med en slamsuger.

Vand fra plansiloer ledes ind i kostalden og opsamles i gyllebeholderen. Gylle til biogas hentes fra fortanken ved stalden.

En væsentlig del af husdyrgødningen afsættes via biogasanlægget og kommer således ikke retur til ejendommen. Aftagerne af gødningen sørger selv for opbevaring. Biogasanlægget fører regnskab med hvem gyllen afsættes til, og ansøger får kvittering for, at det er afsat til biogasanlægget. Med opførsel af den ekstra gyllebeholder får ejendommen bedre mulighed for at tage husdyrgødning tilbage fra biogasanlægget, og er mindre sårbar i forhold til svingende muligheder for afsætning af husdyrgødning og afsætning til biogas.

Vurdering

Det vurderes, at gødningshåndteringen med direkte udkørsel eller aflevering af dybstrøelse til biogas samt aflevering af en del af den producerede gylle til biogas er effektivt og miljømæssigt hensigtsmæssigt. Det vurderes, at der med den forøgede opbevaringskapacitet kombineret med aftaler om afsætning via biogasanlægget, vil være tilstrækkelig opbevaringskapacitet på bedriften.

3.1.3 Drift af anlægget

Ansøger er Christiansminde Rudbøl A/S, Randerupvej 100 B, Skærbæk, der ejes af Hans Henrik Pørksen. Det er Tommy Frisk, Ved Gaden 1, Højer, der står for den daglige drift af ejendommen sammen med nogle flere ansatte. Det meste arbejde vedrørende markbruget varetages af maskinstation herunder udbringning af husdyrgødning, snitning af majs mv. Bedriften forestår selv nogle få opgaver i marken. Driften af anlægget er

beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Autoriseret elinstallatør laver eftersyn på ejendommens el-installationer hvert 5. år.
- Registrering af dyr i CHR.
- Før pumpning af gylle fra fortank tjekkes først om der er plads. Hovedparten af gyllen hentes af biogasanlægget direkte fra fortank.
- Gyllepumpning overvåges.
- Der er installeret vandur, som sørger for en bestemt tilsat mængde vand ved foderblanding i mixer-vogn.
- Der føres journal over medicinforbrug
- Der udarbejdes foderplaner sammen med foderkonsulent, og foderforbruget registreres og følges løbende.
- Der er sundhedsrådgivning af besætningen her 14. dag, der er med til at forøge sundheden i besætningen og dermed er der færre døde dyr.
- Pulverslukkere kontrolleres årligt.
- Serviceeftersyn på maskiner, såsom traktorer, mixervogn og malkeanlæg overholdes.
- Kontrol af slid på gummiskrabere i stalde – de skiftes lige så snart de ikke skraber ordentligt, af hensyn til klovsundhed, udskridningsfare og renlighed i stalden.
- I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og hver aften tages en inspektionsrunde på ejendommen, for at tjekke om anlæggene kører som de skal.
- Vand og energiforbrug opgøres årligt i regnskabet

Husdyrbruget leverer mælk til Arla, og skal derfor leve op til Arlagårdens omfattende egenkontrolprogram med hensyn til sundhed, hygiejne og dyrevelfærd.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der søges om godkendelse til en ny tilbygning til kostalden mod vest. Tilbygningen ønskes opført med en længde på 71,01 m, og samme bredde, højde og taghældning som den nuværende nyeste kostald. Der bygges videre med samme typer materialer, samme farver, samme type tagplader, samme kiphøjde osv, så byggeriet bliver så harmonisk som muligt.

Begrundelsen for at bygge ud i forlængelse af eks. stald mod vest er, at nuværende malkestald er opslidt, og skal udskiftes. Dette gøres bedst med robotter, da bedriften herved bliver mindre afhængig af arbejdskraft til malkning. Ideen med robotter er, at køerne selv gør hen og bliver malket, og dette fungerer bedst med korte og enkle ruter i stalden for den enkelte ko. Derfor er det ønsket at installere robotterne ved sammenbygningen af ny og eks. stald, så dyrene ikke skal gå så langt. Derfor er det heller ikke relevant at bygge en ny stald parallelt med den eksisterende, da dyrene ville få for langt at gå.

Ved at opføre en tilbygning på 71 m bliver der mulighed for en lille udvidelse, og for at sikre, at staldene overholder pladskravene som træder i kraft i 2034, i forhold til plads pr. ko og bredde af gangarealer mv.

Der opføres endvidere en ny gyllebeholder af samme størrelse og med samme type fast overdækning, samme højde osv. som eksisterende gyllebeholder.

Figur 3: Ny kostald med robot-sektion i forlængelse af eks. kostald

Der søges desuden om lovliggørelse af nogle bygningsmæssige udvidelser til dybstrøelse til køer og kalve. Dybstrøelsesstalden er udvidet med 504 m², heraf er 392 m² produktionsareal til køer. Der er indrettet ca. 241 m² produktionsareal til kalve i eksisterende bygning samt tilbygning. Se placering af de opførte staldafsnit nedenfor.

Der søges desuden om lovliggørelse af en møddingsplads, som ønskes udvidet til også at fungere som vaskkeplads for fodervogn og transportvogne, i alt ca. 425 m², hvoraf 150 m² anvendes til møddingsplads. Den er etableret med fast væg på min 1 m højde langs øst og syd-siderne. Der etableres 2 m randzone med fald mod afløb i midten fra de øvrige sider. Møddingspladsen overdækkes med presenning.

Figur 4: Nye staldefsnit, afstandskrav til stuehus fra ny kalvestald

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Christiansminde Rudbøl A/S ejer flere andre husdyrbrug, men ingen af dem ligger så tæt på Ved Gaden 4, at der er produktionsmæssig sammenhæng i Husdyrlovens forstand. Der er samdrift i CHR-mæssig forstand med Ved Gaden 1, og ungdyrene flyttes mellem de to ejendomme. Afstanden mellem de to anlæg er dog så stor (ca. 540 m), at de skal have hver sin miljøtilladelse /godkendelse.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgt beliggenhed samt generelle afstandskrav

Landskab, planforhold og kulturarv

Husdyrbruget ligger i den sydvestlige del af Tønder Kommune, nord for Rudbøl. Landskabet er et åbent marsklandskab med spredte gårde og mindre ejendomme, og flade marskarealer inddelt af grøfter og vandløb. Der er kun få træer og levende hegn. Ejendommen ligger lavt i forhold til vejen, der ligger på et markant dige.

Stuehuset på Ved Gaden 4 er opført i røde mursten med tag af grå eternitplader. Driftsbygningerne er ligeledes opført i røde mursten, hvilket giver ejendommen et ensartet udseende. Dette videreføres ved opførelse af tilbygning på 71 m til eks. stald, da den opføres i samme røde farver, gardiner og med røde gavplader. Ny gyllebeholder opføres i samme størrelse, højde mv. som den eksisterende.

Der søges endvidere om lovliggørelse af nogle tilbygninger til det eksisterende anlæg, samt af en mødding-plads på ca. 150 m², der ønskes udvidet med en vaskeplads.

Figur. 5: Nuværende bygninger på Ved Gaden 4, set fra nord. Kilde: skraafoto.dataforsyningen.dk

Husdyrbrugets anlæg ligger indenfor følgende udpegninger: Større sammenhængende landskaber, Bevaringsværdige landskaber, samt "lokale geologiske bevaringsværdige områder". Ejendommen ligger omgivet af udpegningen "Naturbeskyttelsesområder" på tre sider, men lige akkurat bygningssættet er undtaget for denne udpegning. Ejendommen ligger indenfor Nationalpark Vadehavet og Natura 2000, idet nationalparken og det internationale beskyttelsesområde er afgrænset af vejen Ved Gaden. Området er ikke udpeget med særligt næringsfattige naturarealer, idet Vadehavets natur er næringsrig, hvor havet tilfører næring, som understøtter en omfattende fødekæde af bunddyr, der lever i vaden og fugle, der fouragerer her.

Vest for ejendommen er der udpeget en nord-sydgående økologisk korridor, der forløber over ejendommens marker. Her sker der ingen ændringer af driften. Overalt i området er der grøfter, der adskiller markerne, og hvorfra vandet pumpes op i Vidåen. I forbindelse med opførelse af ny stald og gyllebeholder bliver det aktuelt at rørlægge 130 m af privat grøft så kravet om 100 m til åbent vandløb kan overholdes.

Vurdering af landskabelige forhold

Eftersom tilbygning til kostalden opføres i samme bredde, samme kiphøjde, taghældning, materialer og farver, så vil den falde fint ind med det nuværende byggeri, og vil ikke blive meget iøjnefaldende. Øvrige tilbygninger og møddingsplads er mindre bygninger, der er opført i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger på ejendommen, og ombygning og tilbygning tjener til vedligehold af bygningsmassen, så det ikke bliver nedslidt at se på. Den ansøgte gyllebeholder opføres i umiddelbar tilknytning til de øvrige bygninger, i det byggefelt, der opstår mellem forlængelse af stalden og eks. gyllebeholder. Derved vurderes det, at landskabet godt kan bære det ansøgte byggeri, og at det ansøgte ikke medfører en væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af landskabet.

Andre kommuneplanlagte forhold

Husdyrbruget ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser og udenfor indvindingsoplande til de nærmeste vandværker. Området er ikke udpeget som nitrutfølsomme indvindingsområder. Der er over 1000 meter til det nærmeste område udpeget med særlige drikkevandsinteresser.

Kulturarv

Hele Vadehavsområdet (alle kogene) er udpeget som Bevaringsværdigt Kulturlandskab og Værdifulde kulturmiljø arealer. Landskabet er formet af landbruget og med henblik på at området kan dyrkes, og opretholdelse af det åbne kulturlandskab i marsken er afhængig af, at der drives landbrug i området. For at kunne fastholde landbrugsdriften i området er det nødvendigt at de tilbageværende ejendomme, der drives erhvervsmæssigt, kan udvikle sig, under hensyntagen til de landskabelige værdier.

Det kystsikringsdige, som vejen Ved Gaden ligger på, er beskyttet som et fredet fortidsminde, og afkaster derfor en 100 m beskyttelseslinie. Diget stammer helt tilbage fra 1500-tallet og kaldes "Hertug Hans' dige". Diget er ca. 4 m højt og strækker sig over en samlet længde på 7,6 km. Alle bygninger på ejendommen bortset fra gyllebeholderen ligger indenfor fortidsmindebeskyttelseslinien. Tilbygningerne, som søges lovliggjort ligger således også indenfor fortidsmindebeskyttelseslinien. Der søges derfor om dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinien til opførelse af disse tilbygninger. Det kan ikke lade sig gøre at drive og udvikle ejendommen, hvis der ikke kan gives dispensation fra denne beskyttelseslinie, da størsteparten af ejendommen ligger indenfor. De nye bygninger (forlængelse af kostald og ny gyllebeholder) ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinien.

Figur 6: Fortidsmindebeskyttelseslinie på Ved Gaden 4

Der er ingen beskyttede sten- eller jorddiger og heller ingen fredninger, kirkebyggelinier eller kirkelandskaber omkring ejendommen.

I forhold til arkitektonisk kulturarv så skal der ikke ske nedrivning af bevaringsværdige bygninger, og der ligger ingen fredede bygninger eller bevaringsværdige bygninger, som vil have indkig til husdyrbruget, eller hvor det visuelle indtryk vil påvirkes af opførelse af tilbygningerne, som er opført på ejendommen.

Vurdering af kulturarv

Selvom ejendommen ligger i et bevaringsværdigt kulturlandskab, bør det være muligt at udvikle en landbrugsejendom, så den kan fungere i forhold til de funktioner, der kræves i et moderne landbrug. Det er såle-

des nødvendigt af hensyn til dyrevelfærden at have tilstrækkelig plads i dybstrøelse til køerne, og passende forhold til kalvene, hvor de kan trives, og med fornuftige arbejdsforhold for dem, der passer kalvene. I et landskab, hvor det næsten altid blæser er det nødvendigt at have kalvene inde i overdækkede kalveområder og kalvestald.

Materielle goder

Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i efterfølgende afsnit, overholdes alle afstandskrav.

Vurdering af materielle goder

Husdyrbruget overholder de gældende afstandskrav samt lugtgenekrav, hvorfor det vurderes at husdyrbruget ikke vil påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 8 fastsætter krav til minimumafstande fra husdyrbrugets anlæg til omgivelserne. afstandskravene jf. Husdyrlovens § 6 overholdes idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- Et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- Et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- En nabobeboelse

Nærmeste byzone-areal er i Møgeltønder, som ligger ca. 4,8 km væk.

Der er ca. 2,4 km til samlet bebyggelse i Rudbøl, og ca. 1,8 km til nærmeste område omfattet af lokalplan, som er et område i Rudbøl, der er udlagt til feriecenter/ rekreativt område.

Nærmeste nabobeboelse er Ved Gaden 9. Afstanden fra det nærmeste hjørne af møddingspladsen til beboelsen på denne adresse er ca. 700 m. Der er ingen bygninger, der ligger nærmere. Derved er afstandskrav til nabobeboelse overholdt.

I nedenstående skema gennemgås afstandskravene i husdyrbruglovens § 8.

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Naboskel	18 m	Fra kalvestald til skel mod øst	30 m
	28 m	Fra møddingsplads til naboskel	
Beboelse på samme ejendom	4,2 m	Fra eks. kalvestald til stuehus på Ved Gaden 4.	15 m
	15 m	Fra dybstrøelsesareal til kalve i gammel stald til stuehus på Ved Gaden 4.	
Levnedsmiddelvirksomhed	Mere end 1 km	Rudbøl Grænsekro mv. i Rudbøl	25 m

Enkelt vandindvindings-anlæg	790 m	Fra ny stald til DGU 166.852 mod nordøst	25 m
Åbent vandløb	66 m 100 m	Fra hjørne af tilbygning til kalvestald til vandløb på østsiden af Ved Gaden. Fra ny gyllebeholder til åben grøft mod vest, idet eks. grøft rørlægges over 130 m	15 m 15 m
Dræn / grøft	22 m	Fra hjørne af tilbygning til kalvestald til grøft mod øst langs vejen	15 m
Sø	Ca. 275 m	Fra kalvestald til sø mod nordøst	15 m
Privat vej	Mere end 15 m	Ingen private veje i nærheden	15 m
Offentlig vej	Ca. 35 m	Fra udvidelse af kalvestald til Ved Gaden	15 m

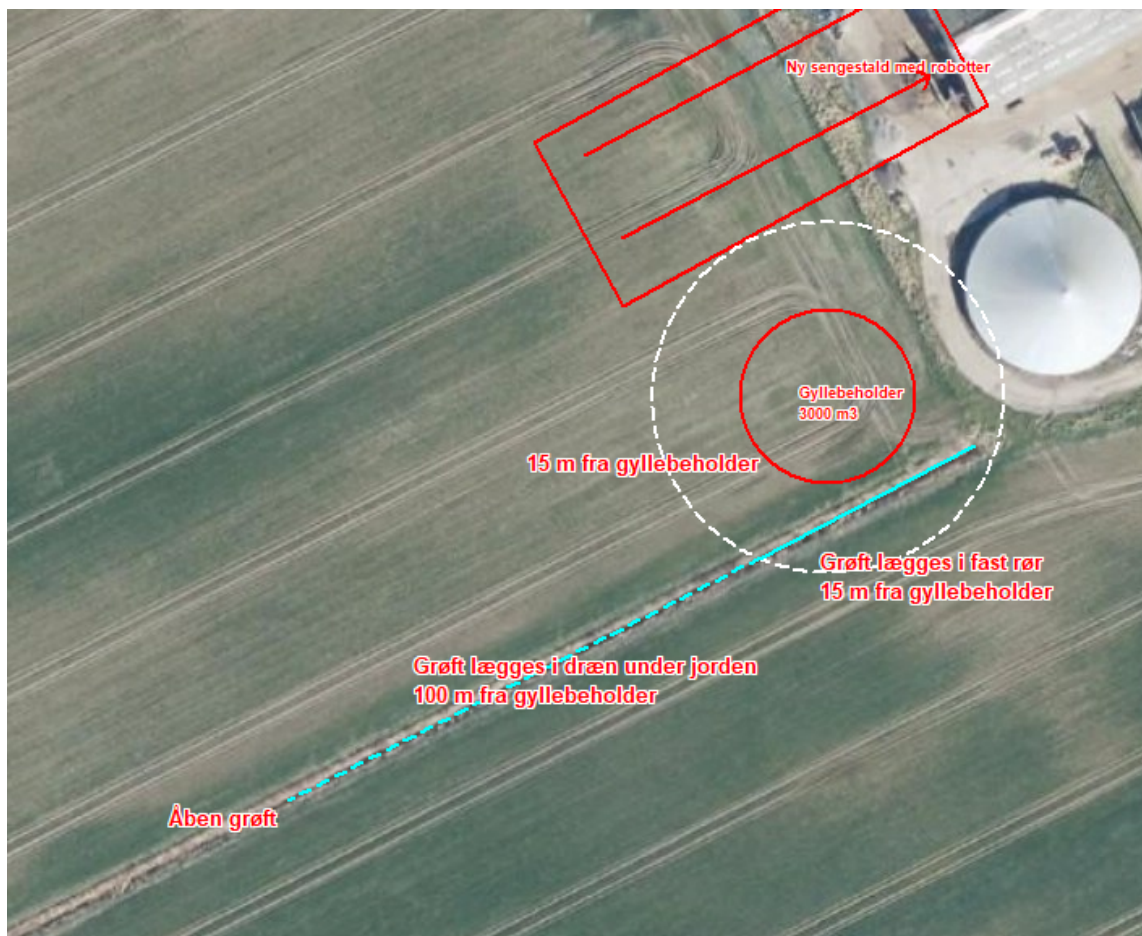
Tabel 3: Afstandskrav jf. Husdyrbruglovens §8.

Vurdering af afstandskrav

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer (15 m) er overholdt for ensilagepladsen. Møddingspladsen og kalvestalden overholder ikke afstandskravet på 30 m til naboskel, men da naboen er en vej-matrikel, afløses det af de 15 m til vej. Afstandskravet for stald til stuehus er ikke overholdt for eksisterende kalvestald. Eftersom det er en eksisterende lukket bygning, hvor der ikke sker ændringer eller forøget forurening, og der ikke er en port eller vinduer over mod stuehuset, vil der ikke være gener fra kalvene ved stuehuset. Nyt afsnit med dybstrøelse til kalve overholder afstandskravet på 15 m.

Eks. privat grøft rørlægges for at sikre overholdelse af afstandskrav på 100 m for den nye gyllebeholder. De første 42 m lægges i fast rør, for at sikre overholdelse af kravet på 15 m fra gyllebeholder til dræn. Derudover lægges de næste 91 m i drænrør, for at sikre overholdelse af kravet på 100 m fra gyllebeholder til åben grøft eller vandløb. Se tegning nedenfor i figur 7.

Grøften er et enkeltmandsvandløb og afleder kun vand fra den pågældende ejendom. Rørlægning af dele af grøften har således ikke betydning for afvandingen udenfor matriklen.

Figur 7: Rørlægning af privat grøft på Ved Gaden 4

3.4.1 Jordarealer og jordbund

Alle stalde, kanaler, fortanke, gyllerør og gyllebeholdere er og bliver udført i tætte og stabile materialer.

Der forventes ikke at skulle terrænreguleres i større omfang til byggeri af ny stald, dog vil der være behov for at opbygge et fundament af sand, som stalden bygges på

Der er ikke registreret jordforurening i forbindelse med husdyrbrugets nuværende bygninger, anlæg, kørearealer og tilstødende arealer.

Vurdering

Da stalde, kanaler, fortanke, gyllerør og gyllebeholder er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

3.5 Ammoniakemission og -deposition

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og guldtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift, gødningslagre samt oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på Ved Gaden 4 fremgår af Tabel 4. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift beregnet til 5728,3 kg N/år, med en meremission på 3149,1 kg N/år i forhold til både nudrift og 8-års driften.

Samlet resultat af ammoniakberegninger ? i

Samlet emission: 5728,3 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (8 års-drift): 3149,1 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (nudrift): 3149,1 (kg NH ₃ -N/år)
---	---	---

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	5393,2	335,1	5728,3
Nudrift	2438,9	140,3	2579,2
8 års-drift	2438,9	140,3	2579,2

Tabel 4: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt. Kilde: www.husdyrgodkendelse.dk

Husdyrbruget giver anledning til fordampning af ammoniak, især fra staldgulvene. Størsteparten af ammoniakken afsættes indenfor ca. 400 m, på planter, blade, bygningsoverflader mv. Da ejendommen især er omgivet af dyrkede arealer, så vil størstedelen af den fordampede ammoniak afsættes på dyrkede arealer, og virker som gødning til afgrøderne.

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder) eller dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter). Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen inddeler naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer som fremgår af Tabel 5.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ² (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*: 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

² Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 240 af 13/03/2019

	mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skov-jordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelsskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniak-følsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m		

Tabel 5: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

Kategori 1-natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er nogle arealer med skovbevokset tørvemose, der ligger i habitatområdet Kongens mose og Draved Skov, der ligger godt 15 km nordøst for ejendommen. Selvom ejendommen selv ligger indenfor Natura 2000 fuglebeskyttelsesområde, er der ikke nogen kategori 1 natur i nærheden, da naturen her består af eng-arealer i landbrugsmæssig anvendelse.

Der er således ingen ammoniakafsætning fra anlægget til naturarealer omfattet af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kategori 1.

Kategori 2- natur

Ifølge Tønder Kommunes kort og statens kort i www.husdyrgodkendelse.dk, er det nærmeste kategori 2 naturområde et overdrev i Soldaterskoven nord for Tønder by. Herfra er der ca. 8,8 km til Ved Gaden 4. På grund af den store afstand er der ingen ammoniakafsætning fra husdyrbruget til disse naturarealer.

Kategori 3-natur

Det nærmeste kategori-3 natur areal er ifølge Tønder Kommunes kort et moseareal, der ligger ca. 2200 m nord for ejendommen. Her beregner www.husdyrgodkendelse.dk, at der er ingen ammoniakafsætning er fra produktionsanlægget på Ved Gaden 4. Der er desuden et moseareal langs med Ved Gaden, der ligger ca. 1 km nord for bygningerne på Ved Gaden 4. Her er der beregnet totalafsætning på 0,1 kg N/ha/år fra Ved Gaden 4.

§3-natur

Af øvrige naturområder, omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3 er der et vandhul, der ligger 250 m fra ejendommens bygninger mod nordøst. Her er der en ammoniakafsætning på 2,1 kg N/ha/år i totaldeposition, og en mer-afsætning på 1,3 kg N/ha/år.

Lige på den anden side af Ved Gaden er der et engareal, hvor der er en beregnet totalafsætning på 14,4 kg N/ha/år i randen af arealet, og en mer-afsætning på 4,6 kg N/ha/år. Lidt længere mod syd er den beregnede totalafsætning lidt lavere, men mer-tilførslen er på 5,4 kg N/ha/år. Engarealet er dårligt afgrænset på kortet i den vejledende registrering, idet det antages, at naturarealet er afgrænset af grøften ud mod vejen.

Der er tale om et næringsrigt kulturgræsareal, der modtager næringsrigt vand fra de omkringliggende grøfter, og altså ikke en kvælstofsårbar naturtype. Arealet kan afgræsses af kreaturer, og derved tilføres husdyrgødning i forbindelse med afgræsningen. Det vurderes, at naturtypen ikke er en habitatnaturtype, og dermed ikke direkte kan sammenholdes med listen over habitat-naturtyper. Ifølge notat fra DCE fra marts 2024, om opdatering af empirisk baserede tålegrænser, side 13, bør de empirisk baserede tålegrænser ikke anvendes for arealer med kulturgræsland, hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig påvirkning.

Baggrundsbelastningen i området er på 12,6-14,1 kg N/ha/år. Sammenlagt med totalafsætningen fra stalden vil der således være en samlet belastning på op til 28,5 kg N/ha/år.

De naturlige plantesamfund i marsken (f.eks. Vadegræssamfund og Vegetation af kveller) har ifølge DCE-notatet et tålegrænseinterval på 20-30 kg N/ha/år. Det må antages, at en fersk kulturreng i marsken, der ligger i direkte tilknytning til dyrket mark og som oversvømmes af vand fra de omkringliggende grøfter, vil være væsentligt mindre påvirkeligt af luftbåren ammoniak, end de habitat-naturtyper, der omtales i notatet, og altså have en tålegrænse, der ligger væsentligt over 30 kg N/ha. Det vurderes derfor at en samlet belastning på 28,5 kg N/ha/år fra luften ikke vil medføre tilstandsændringer af det beskyttede engareal på modsat side af vejen.

Figur 8: Beskyttet natur i nærheden af ejendommen Ved Gaden 4

Samlet resultat af ammoniakberegninger ? i

Samlet emission: **5728,3** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **3149,1** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **3149,1** (kg NH₃-N/år)

Oversigt af naturpunkter ? i

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
engareal østside	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	3,5	3,5	8,7
Engareal modsat side af vejen	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	4,2	4,2	12,6
Engareal modsat side af vejen	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	5,4	5,4	13,2
mose 1 km mod nord	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,1
kategori 1	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
mose mod nord	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
Sø mod nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	V	1,3	1,3	2,1
Engareal modsat side af vejen	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	4,6	4,6	14,4

Tabel 6: Ammoniakdeposition (kg N/ha/år) ved naturområder i nærheden af husdyrbruget. I tabellen fremgår total depositionen samt merdepositionen i forhold til nudriften og 8-års driften. Kilde: Husdyrgodkendelse.dk

Samlet vurdering vedr. ammoniak til natur

Ammoniakpåvirkningen af natur fra husdyranlægget er lille, idet de fleste beskyttede naturarealer ligger i god afstand af husdyrbruget. Et engareal påvirkes af ammoniak fra staldanlægget, men påvirkningen aftager stærkt med afstanden til kilden. Således falder ammoniakafsætningen fra 14,4 kg N/ha/år til 8,7 kg N/ha/år på de 45 m, som engarealet er bredt lige overfor staldbygningen. Det vurderes at påvirkningen ligger indenfor naturtypens tålegrænse, og at der ikke vil ske tilstandsændring af den beskyttede naturtype. Hovedparten af ammoniakken fra anlægget vil afsættes på dyrkede arealer.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet

Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund.

FN definerer biodiversitet som: "Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen inden-

for og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.” Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug vil kunne påvirke biodiversiteten ved af forrykke næringsstof balancer ved udledning af ammoniak til luften, ved udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående afsnit. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Der nedlægges ikke naturområder, og der fjernes ikke levende hegn eller andet. Der er heller ikke pt. planer om at fjerne gamle bygninger. Der er bygget nogle mindre tilbygninger og en møddingsplads, men ikke fjernet gamle bygninger. Der opføres en tilbygning til stald og en ny gyllebeholder, begge opføres på arealer, der i dag er dyrket mark. En åben grøft rørlægges over en strækning på 130 m, dette sker for at kunne overholde afstandskrav fra gyllebeholder til åben grøft, som er fastsat for at mindske risikoen for utilsigtede hændelser, hvor gylle havner i vandløbssystemet.

Vurdering af påvirkning af biologisk mangfoldighed / biodiversitet.

Eftersom byggeriet opføres dels på dyrket mark og del på gårdsplads og mellem eksisterende bygninger, vurderes det, at der er meget lille risiko for, at det har indvirkning på den biologiske mangfoldighed eller biodiversitet i området.

Bilag IV-arter

Bilag IV arter er særligt beskyttede dyrearter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV ³ findes en liste over bilag IV arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er udgivet en opdatering til rapporten i april 2024 (Videnskabelig rapport fra DCE nr. 603). Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁴. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn	Videnskabeligt artsnavn
Pattedyr	
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Brunflagermus	<i>Nyctalus noctula</i>
Troldflagermus	<i>Pipistrella nathusii</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Dvægflagermus	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Odder	<i>Lutra lutra</i>
Padder	
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>
Fisk	
Snæbel	<i>Coregonus oxyrhynchus</i>
Krybdyr	
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Insekter	

³ Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>

⁴ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Grøn mosaikguldsmid	<i>Aeshna viridis</i>
---------------------	-----------------------

Tabel 7: Liste over Bilag IV arter.

Derudover er der indhentet data for registreringer af bilag IV arter fra Naturdata over registrerede bilag IV arter indenfor en radius af 500 meter fra husdyrbruget. Der er ikke registreret bilag IV-arter indenfor 500 m af anlægget.

Der er registreret en del fugle i området, idet der er mange trækfugle, der raster i Vadehavet i forbindelse med træk om foråret og efteråret, og der er også mange fugle, der yngler i Vadehavsområdet.

Gamle bygninger og træer kan fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus. Der fjernes ikke aktuelt nogen gamle bygninger.

Markfirben findes typisk på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejskråninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Diget umiddelbart ved ejendommen, som vejen ligger op, kunne være et levested for Markfirben. Der ændres ikke på diget i forbindelse med dette projekt.

Samlet vurdering vedr. natur og bilag IV-arter

Ingen kategori 1 eller kategori 2 naturområder påvirkes af ammoniakdeposition fra husdyrbruget. Den højeste merdeposition til kategori 3 natur er 0,1 kg N/ha/år. Der er en øget ammoniakafsætning til et engareal i nærheden, dette naturareal vurderes ikke at være kvæstoffølsomt.

Det mest restriktive krav kommunen kan stille til kategori 3 natur er en merdeposition på maks. 1,0 kg N/ha/år, og dette er overholdt.

Da husdyrbruget med det ansøgte overholder ammoniakdepositionskravene til kategori 1, 2 og 3- natur, og ikke giver anledning til øget ammoniaktilførsel til øvrige kvælstofsårbare naturområder, vurderes det, at afsætning af ammoniak fra husdyrbruget ikke vil have en negativ indvirkning på naturområder og dermed Bilag IV-arters levesteder i nærheden af husdyrbruget.

Ud fra de tilgængelige oplysninger om fund af bilag IV-arter i området, og ud fra karakteren af de ændringer, der indgår i det ansøgte projekt, vurderes det, at projektet ikke vil have en negativ påvirkning af Bilag IV-arter og deres potentielle levesteder.

3.7 Lugtemission

Geneafstandene til enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone er korte, da der er tale om et relativt lille staldanlæg. Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 246252 i Husdyrgodkendelse.dk.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Ved Gaden 5, som ligger ca. 225 m nord for anlægget. Mod syd ligger Ved Gaden 7 i en afstand af ca. 570 m.

Nærmeste bolig i samlet bebyggelse er i Rudbøl beliggende 2,4 km væk. Nærmeste lokalplanlagte område er også i Rudbøl, et område udlagt til rekreative formål, som er ca. 1,8 km væk. Nærmeste byzone er i Møgeltønder beliggende cirka 4,6 km væk.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Fra gyllebeholdere kan der være lugtafgivelse især i forbindelse med omrøring og pumpning. På Ved Gaden 4 har gyllebeholderne fast overdækning, hvilket medvirker til at reducere lugtgener fra gyllen. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Der er generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af gylle op til byzone- eller sommerhusområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 m fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

Der kan også være lugt fra ensilage og møddingspladser. Det har stor betydning, at en ejendom holdes ryddelig, så der ikke opstår lugtgener fra gammel ensilage eller mødding. Der holdes rent og ryddeligt på ejendommen. Der er ikke kendskab til, at der har været klager fra naboer.

Vurdering

Anlæggets størrelse, afstanden, vinden og ikke mindst vindretningen taget i betragtning, så vurderes det, at der ikke vil være væsentlige lugtgener fra ejendommen. Der er ikke kendskab til klager fra naboer. Alle beskyttelsesniveauer mht. lugt er overholdt.

3.8 Øvrige emissioner og gener

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter.

3.8.1 Støj

På husdyrbruget vil der forekomme støj i forbindelse med fodring, transporter med gylle / afgasset biomasse til og fra ejendommen, ensilering, indkørsel af foder og halm samt udmugning. Der vil være støj fra maskiner og lastbiler, samt støj fra dyrene. Der er naturlig ventilation i stalden, dette støjer således ikke.

Støjende aktiviteter på ejendommen sker typisk i dagtimerne. I forbindelse med høst og ensilering kan der forekomme støj ved f.eks. ensilering, der kan foregå ud over aftenen. Udkørsel af gylle kan ligeledes foregå på "skæve" tidspunkter, hvis det er nødvendigt, f.eks. på grund af vejrforholdene.

De nærmeste naboer ligger så langt væk, at støj ikke vurderes at udgøre et problem.

Vurdering

Støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer, idet der ikke forventes støjgener udenfor ejendommens arealer.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes og at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for naboerne.

3.8.2 Rystelser og vibrationer

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Kilder kan fx være gyllepumper, traktorer (specielt ved stakning af ensilage), malkeanlæg samt andre maskiner.

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klods op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis nabobeboelser ligger meget tæt på overkørs-

ler til husdyrbruget, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transporter af foder og dyr mv. Der ligger ingen nabobeboelser i direkte tilknytning til overkørslerne til husdyranlægget ved Ved Gaden 4.

Vurdering

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget og transporter vurderes at være af meget begrænset omfang og det derfor ikke vil være til gene for naboer.

3.8.3 Støv

Støv vil primært forekomme fra transport i forbindelse med indkørsel af foder og strøelse, og markarbejde i tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Foderblanding foregår hovedsageligt på Ved Gaden 1. Her opbevares kraftfoder mv.

Udstrøning af halm sker indendørs i dybstrøelsesafdelingen og ved kalvene.

Vurdering

Generelt vurderes støv ikke at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer, da der er god afstand, og da der holdes rent og ryddeligt omkring ejendommen. På den baggrund vurderes det, at støv fra anlægget med tilknyttede aktiviteter ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende.

3.8.4 Lyspåvirkning

Der er lys i indkørslen og gårdspladsen når det er mørkt. Ved driftsbygningerne er lyset sensorstyret og tændes ved bevægelse. Der tændes lys i stalden efter behov, når der arbejdes i stalden.

I forbindelse med afhentning af mælk, transporter med dyr og foder, stakning af afgrøder på ensilagepladser og kørsel med husdyrgødning vil der holde/køre lastbiler og traktorer med lys på ved stalden, ensilagepladserne og gyllebeholderen.

Vurdering

Som beskrevet ovenfor er der kun det nødvendige elektriske lys tændt ved ejendommen.

Lyspåvirkning fra lastbiler er kortvarig og da transporter hovedsageligt kommer på hverdage i dagtimerne vurderes det ikke at være til væsentlig gene for de nærmeste naboer.

Med omfanget af den udvendige belysning, vurderes lys ikke at kunne medføre gener for naboer eller vejtrafik.

3.8.5 Skadedyr

Der muges ud ofte i kalvehytter og kalvestald, hvorved fluegener minimeres. Opbevaring af foder sker på en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr. Der er indgået en privat aftale med Ewers om rottebekæmpelse, de kommer 6 gange i året og tilser rottekasser mv.

Der anvendes larvemiddel fra Mortalin, som primært strøs ud i dybstrøelsen i foråret og om sommeren. Desuden hænges der limstrimler op ved kalvene. Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier. Generelt er der ikke problemer med store forekomster af fluer, da der holdes god hygiejne.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter

Transporter til og fra husdyrbruget sker via indkørslen fra Ved Gaden, samt fra markvejen fra syd.

Antallet af tunge transporter fremgår af nedenstående skema. Herudover er der kørsel med personbiler i forbindelse med dyrlægebesøg, konsulenter, kontroller mv. Antallet af transporter er skønnede.

Transporter	antal/år
Brændstof	12
Flytning af opdræt mellem VG 1 og VG 4	52
Afhentning af døde dyr	24
Levering af diverse sækkevarer mv.	12
Intern transport af foder	365
Ensilering	4 dage
Afhentning af gylle til biogas, samt tilbagelevering af gylle fra biogas	150
Afhentning af dybstrøelse	12
Udbringning af gylle til mark (størstedelen af transporten køres af interne markveje)	100
I alt	727 plus ensilering 4 dage

Tabel 9: Skønnet antal transporter til og fra anlægget i ansøgt drift.

Størsteparten af transporterne sker indenfor normal arbejdstid (ml. kl. 7 og 18), mens der i forbindelse med ensilering og udkørsel af gylle vil kunne foregå transporter på andre tidspunkter.

Kørselsruterne er korte, idet bedriftens arealer ligger tæt omkring ejendommen. Antallet af transporter til og fra Ved Gaden 4 vil ikke stige nævneværdigt, idet besætningens størrelse ikke er væsentligt ændret. Der vil fortsat være daglige transporter med foder og ugentlige transporter med dyr fra Ved Gaden 1. Mange af transporterne, som er knyttet til markbruget (udkørsel af gylle og kørsel i forbindelse med høst af grovfoder sker ad interne markveje med indkørsel fra syd. I forbindelse med at gyllen afsættes til biogas, vil meget af gyllen blive kørt til opbevaring andre steder, og kommer derfor ikke retur til Ved Gaden 4. Herved er der mindre transport til og fra ejendommen i forbindelse med udkørsel af gylle.

Vurdering vedr. transport

Der vil ikke være en øget trafik til og fra ejendommen. Der vil derfor nærmere være mindre trafik, da en større del af gyllen ikke kommer retur til ejendommen, men fordeles til opbevaring andre steder, og bringes ud til marken herfra.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.9.1 Døde dyr

Døde dyr lægges til afhentning ved markvejen mod syd. Her er der indrettet en lille plads med kadaverkap, hvor dyrene kan ligge hævet over jorden og afskærmet mod ådselsædende dyr. Der er ca. 70 m til vejen, så

selvom det kan ses fra vejen, vil det ikke være til gene. Døde dyr afhentes af Daka. Tilmelding til DAKA sker straks og DAKA afhenter næste hverdag.

Vurdering

Pga. pladsens placering kan hverken naboer eller forbipasserende blive generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr.

3.9.2 Affald

I nedenstående skema er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spildolie	VG 4: I værksted på fast bund, på spildbakke / opsamlingskar	Oliefirma		200 liter /år
Olie- og brændstoffiltre	Spand i værksted på VG 4	Skrøthandler		15-20 /år
Blyakkumulatorer	Værksted på VG 4	Afhentes og bortskaffes af maskinværksted		2 /år
Batterier alle typer	Rød kasse i værksted	Kommunal afhentningsordning		Ca. 20 /år
Rester af bekæmpelsesmidler	-	-	-	Ingen
Spraydåser	Rød kasse i værksted	Kommunal afhentningsordning		Ca. 20/år
Medicinrester / tomme glas	Rød kasse i værksted	Kommunal afhentningsordning		Ingen medicinrester Ca. 250 glas/år
Kanyler i særlig beholder	Rød kasse i værksted	Kommunal afhentningsordning		Ca. 200 /år
Fast affald:				
Overdækningsplast	Særskilt container	Sejer og Sønnichsen		
Ren plast	Container	Sejer og Sønnichsen		
Pap og papir	Container	Sejer og Sønnichsen		
Lysstofrør, LED og elsparepærer	Kasse i værksted	Tages med af elektriker		Ca. 25/år
Jern og metal	Container	Skrøthandler		
Døde dyr	DAKA plads ved markvej	DAKA	DAKA	Ca. 24 pr. år For VG4 +1
Forbrændingseget affald	Erhvervscontainer	Sejer og Sønnichsen		1 container / uge

Tabel 10: Affaldstyper og -mængder

Affaldsmængder er skønnede.

Maskiner serviceres som oftest på værksted. Marker passes i al væsentlighed af maskinstation, herunder såvel gylleudbringning, sprøjteopgaver samt ensilering. Der opbevares ingen bekæmpelsesmidler på ejendommen, og der er derfor ingen rester eller tomme dunke fra bekæmpelsesmidler.

Der benyttes ikke mere foder, end der er behov for, og husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse, og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget sorterer, opbevarer og bortskaffer affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativer. Det vurderes endvidere, at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier

Der opbevares ikke plantebeskyttelsesmidler på ejendommen, da sprøjtning varetages af en anden landmand.

Dieseltank på 5900 l, som er fra 2002, står i den gamle stald, på fast bund og hævet over underlaget. Der er afleveret tankattest til kommunen. Den har tanknummer G51-5023 1221239.

Der opbevares op til 200 l spildolie i værksted på fast bund og med opkant / spildbakke.

Vurdering

Idet der ikke opbevares kemikalier til planteværn på ejendommen, er risikoen for uheld med sådanne stoffer meget lille. Olie opbevares inde i værksted på fast bund osv. Gyllebeholderen kontrolleres hvert 5. år, og er forsynet med en alarm, da den står tæt på åben grøft. Husdyrbruget har en beredskabsplan, hvor det er beskrevet, hvordan der skal reageres i tilfælde af uforudsete hændelser, der kan medføre forurening.

3.9.4 Råvarer

Foder til malkekvæg består hovedsageligt af hjemmeavlet grovfoder, hovedsageligt majs og græs, der suppleres med indkøbt kraftfoder. Foderplanen afstemmes med en mineralblanding for at tilgodese køernes behov for næringsstoffer.

Der tages analyser af grovfoderet, som ligger til grund for sammensætningen af foderet og supplering med indkøbt foder.

I miljøgodkendelsen fra 2014 var der vilkår om et maksimalt indhold af råprotein på 166 g /FE til malkekøer og goldkøer. Dette vilkår kan ikke videreføres i den nye godkendelse, idet fodringsteknikker ikke længere fremgår af Miljøstyrelsens Teknologiliste. I de nye tilladelser og godkendelser, der er baseret på størrelsen af produktionsarealet, indgår der ikke mulighed for at korrigere for foderets sammensætning.

Der optimeres på det indkøbte kraftfoder ud fra analyse af grovfoderet og ud fra pris og næringsstofsammensætning i kraftfoderet, så køerne får det, de har brug for, uden at der forbruges mere foder end nødvendigt.

Ensilage opbevares på ensilagepladsen. Parallelt med denne ansøgning søges der tilladelse til opførelse af nyt ensilageanlæg på Ved Gaden 1, med henblik på at have bedre plads til opbevaring af foder fremover. Indkøbt foder opbevares hovedsageligt på Ved Gaden 1.

Vandforbruget er beskrevet i punkt 3.9.6.

Vurdering

Eftersom der ikke længere er mulighed for at anvende fodringsteknikker som virkemiddel til at reducere ammoniakemissionen, bør der ikke stilles vilkår om dokumentation af foderplaner og lignende.

Husdyrbruget vil dog også fremadrettet udarbejde og følge foderplaner, og optimere på foderforbruget.

3.9.5 Energiforbrug

På Ved Gaden 4 anvendes der elektricitet til malkning, nedkøling af mælk, opvarmning af vand til vask, belysning, skrabe anlæg og til gyllepumper mv. Derudover anvendes der diesel til kørsel med foder, flytning af dyr, omrøring af gylle, samt til markarbejdet.

El-forbruget er i 2023 opgjort til ca. 240.000 kWh. Elforbruget må forventes at stige i forbindelse med at der indsættes 8 robotter, og antallet af malkekøer øges. Eftersom der ændres på malketeknologien, men også installeres ny mælketank, og antallet af køer øges, er det lidt usikkert, hvor stor en stigning i el-forbruget, der vil komme, men det vil være fokus på at installere strømbesparende teknologi i forbindelse med det nye robotmalke anlæg, køletank mv. F.eks. kan der spares strøm ved at mælken nedkøles med vand. Kølevandet kan anvendes til drikkevand til køerne, hvorved drikkevandet får en højere temperatur.

Lyset udenfor staldene er slukket i perioden fra kl. 24-04.30. Uden for dette tidsrum styres belysningen udenfor af bevægelsessensor.

Der er naturlig ventilation i stalden.

Forbruget af dieselolie er i 2023 opgjort til 67.000 liter for Ved Gaden 1 og 4 tilsammen.

Vurdering

Det vurderes, at ansøger løbende har gjort en række energibesparende foranstaltninger og løbende har fokus på mulighederne for yderligere tiltag.

3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug

Ejendommen forsynes med vand fra Højer Vandværk. Der anvendes især vand til drikkevand, vask i malkestalden, og til beboelsen. Vandforbruget ligger på 19.000 m³ /år og forventes ikke at stige. Normforbruget til køer er på ca. 33 m³ /ko/år inkl. vand til vask og rengøring, hvilket svarer til 16.500 m³ ved 5900 køer. Dertil kommer vand til vask af transportvogne og maskiner, drikkevand til kalve, vand til vask af kalvehytter mv, og vandforbrug i beboelsen.

Af vandbesparende foranstaltninger er der drikkekar med stor overflade til køerne, og der benyttes højtryksrensere til vask af maskiner.

Vask af malke anlæg foregår i dag med 3 x skyl i malke anlæg (vekselvask – forskyl, skylning med rengøringsmiddel og efterskyl). Vand fra vask af malke anlæg genanvendes til vask i malkestald. Fremover bliver vaskerutinen automatiseret i vaskerobotterne.

Desuden vil eventuelle lækager blive opdaget og repareret hurtigt ved de daglige tjek i staldene.

Der er et par væsentlige incitament til at spare på vandet, da der anvendes vandværk vand og ikke mindst idet alt vaskevand og drikkevandsspild i stalden skal opsamles og ledes til gyllebeholder.

Vurdering

Det vurderes, at der er fokus på at holde vandforbruget så lavt som muligt. Det tilstræbes at spare på vandet for at undgå unødigt vand i gyllen, som skal opbevares og bringes ud

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

3.9.7 Spildevand og restvand

Afløbsforholdene på ejendommen fremgår af afløbsplanerne på bilag 3 og 4.

Spildevand i form af rengøringsvand til vask af stalde, malkerum og malkestald ledes til gyllebeholder. Spildevand fra malkerobotterne ledes ligeledes til gyllesystem. Udendørs vask af maskiner, fodervogn mv. foregår fremover på ny vaskeplads ved møddingsplads. Vaskevandet ledes ligeledes til opsamlingsbeholder, hvorfra vandet køres ud efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler, eller flyttes til gyllebeholder med en slamsuger.

Vand fra ensilagepladsen ledes ind i stalden mod nord, hvor der er en tværkanal.

Tagvand fra bygningerne ledes til nærmeste grøft. Fra de nye tilbygninger ledes tagvandet også til grøft. Der er ikke langt til grøfter noget sted. Grøfterne virker som forsinkelse for tagvandet, inden det ledes til beskyttet vandløb. Der søges om udledningstilladelse til tagvandet i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse.

Sanitært spildevand fra stuehuset på Ved Gaden 4 ledes til septiktank med afløb til grøft. Der er ikke toilet i staldene.

Vurdering

Alt forurenat vand fra produktionen samt pladsvand opsamles, og håndteres som husdyrgødning med opbevaring i gyllebeholder.

Det nye tagareal svarer til den bygning, der tidligere er godkendt, med udledning af tagvand til grøft. Der søges om udledningstilladelse til tagvandet i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse til tilbygninger.

3.10 Klima

Hold af kvæg bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder, der bidrager til metanudskillelsen, og staldgødningen, der bidrager til lattergas- og metanudskillelsen, mens CO₂-udskillelsen stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Bedriften leverer mælk til Arla Foods og bliver derfor tilskyndet til at arbejde på at reducere husdyrbrugets CO₂-aftryk. Det er Arlas Foods overordnede mål at reducere CO₂-udledningen med 30 procent inden 2030 og blive CO₂ neutral i 2050. Arla har lavet en ordning, så landmænd, der indrapporterer data via Arlas klimatjekværktøj, modtager et ekstra beløb pr. leveret liter mælk. De områder, der måles med klimatjekket er antal dyr, fodersammensætning, produktion af afgrøder, anvendelse af gødning, håndtering af husdyrgødning, anlæg på gårdens område, forbrug af elektricitet, brændstof og vedvarende energi. Produktionen på Ved Gaden 1 og 4 har også gennemgået et Arla klimatjek.

Med den nye trepartsaftale fra juni 2024 er der sat en ramme for hvor stor klimabelastning, der må være fra et kvægbrug, og en tidsramme for, hvornår det skal være opfyldt. Dette håndteres således ikke i en miljøgodkendelse efter husdyrloven, men derimod igennem et afgiftssystem.

I forhold til klimaændringer vil husdyrbruget på længere sigt både være påvirket af et ændret nedbørsmønster og af havspejlsstigninger. Der ses en tendens til øget nedbør i det vestlige og centrale Sønderjylland over de sidste ca. 10 år, og det kan betyde, at der skal opsamles større mængder pladsvand, når det regner meget og jorden er vandmættet. Dette søges imødekommet ved etablering af en ny gyllebeholder på Ved Gaden 1.

Havspejlsstigninger kan få væsentlig betydning for husdyrbruget, især for markbruget. Markerne afvander til Vidåen, enten direkte eller ved pumpe, men dette system er afhængig af, at Vidåen kan komme af med vandet ud i Vadehavet. Havspejlsstigninger vil betyde, at det tidsrum, hvor vandstanden i Vadehavet er lav nok til at sluserne kan være åbne, bliver mindre, og ved vestenvind og regn vil det betyde at vandet stuver i åen.

Husdyrbruget leverer allerede i dag dybstrøelse og gylle til biogas. Udledningen af klimagasserne metan og kuldioxid fra husdyrgødningen reduceres, samtidig med at den metan, der udvindes i biogasanlægget, kan erstatte fossile brændsler som naturgas til opvarmning og diesel til transport. Herved er husdyrbruget med til at nedbringe den samlede klimabelastning.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gennem afsætning af gødning til biogas, deltagelse i Arlas Klimatjek og gennem løbende energibesparende forbedringer, gør hvad der er muligt for at nedsætte husdyrbrugets klimapåvirkninger.

3.11 Forslag til egenkontrol

Der er en lang række kontroller, som bedriften skal leve op til i form af markplaner, sprøjtejournal, kvitteringer for modtaget og afsat husdyrgødning, samt kontrolprogram fra Arla. Der vurderes ikke at være behov for yderligere egenkontroller.

3.12 BAT-Ammoniakemission

BAT-niveauet for husdyrbruget beregnes i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af Tabel 9.

5. BAT

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5261	476	5737
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5393	335	5728
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	8
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 11: BAT-beregning vedr. ammoniak fra husdyrbruget.

Forudsætningen for BAT-beregning er, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse efter Husdyrloven på de eksisterende staldafsnit, der ikke ændres, og derfor ikke stilles nye BAT-krav til. Det er et BAT-krav fra den tidligere godkendelse, at gyllebeholderen overdækkes. Dette krav videreføres derfor.

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde				
staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Dybstrøelsesstald	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Dybstrøelsesstald	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Sengestald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,68
Sengestald	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Kalvestald	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Dybstrøelse til kalve	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Halvtag til kalvehytter	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Forlængelse af stald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Forlængelse af stald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16
Forlængelse af stald	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

Tabel 12: Forudsætning for BAT-beregningsen (ny eller eksisterende stald).

Vurdering

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-niveauet for ammoniak overholdes.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.4-3.10. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i staldkontoret og opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker, der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle, forurenede vand fra ensilagepladser eller fx mælk. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende.

Eksisterende stalde, gyllekanaler og gyllebeholdere mv. er/bliver etableret med tætte og stabile bunde og sider, gyllerør er/bliver etableret tætte. Gyllebeholderne er desuden omfattet af 5-års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ejendommen ligger i et temmelig fladt terræn, men med kort afstand til vandløb og åbne grøfter. Fra eksisterende gyllebeholder til nærmeste grøft mod vest er der i dag ca. 16 m. I forbindelse med etablering af ny gyllebeholder vil grøften blive rørlagt på en strækning af 130 m, så der er 100 m fra gyllebeholderen til nærmeste åbne grøft. Alarmen på gyllebeholderne vil betyde, at ansøger bliver alarmeret, hvis der skulle ske et pludseligt udslip. Grøfterne omkring ejendommen vil kunne blokeres, så evt. udslip af gylle ikke breder sig til de beskyttede vandløb.

Det tjekkes om der er plads i gylletanke før der overpumpes.

Maskinstation bruger læssekran, som sikrer, at der ikke sker spild i forbindelse med fyldning af gyllevogn.

Ved overpumpning af gylle fra stald til forbeholder på Ved Gaden 4 aktiveres kontakt i stalden. Gyllen hentes fra fortanken og køres til biogasanlæg. I nogle tilfælde pumpes fra fortank til gyllebeholder. Gyllen leveres tilbage i lagertankene fra biogasanlægget med lastbil. Det tjekkes løbende, om der er plads i de enkelte behol-

dere, inden der fyldes mere i. Opfyldning sker altid under opsyn. Gylle, som der ikke er plads til på ejendommen, afsættes via biogasanlægget til 3. mand, hvor gyllen så også opbevares.

Omfangsdræn inspiceres bl.a. i forbindelse med tømning af en beholder.

I beredskabsplanen er der en nærmere instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med gylleudslip, olie eller kemikalier.

Vurdering

Skulle der ske udslip af gylle skal der være fokus på, at der ikke sker forurening af vandløb. Det er derfor vigtigt, at beredskabsplanen holdes opdateret, og at der er materialer til rådighed til at foretage afpropning af afløb, etablere opdæmning med, herunder graveredskaber, der kan doze jord op som barriere, så gyllen ikke kan spredes over et større område eller løbe til dræn. Det vurderes, at risikoen for forurening med gylle er lille, så længe opbevaringsanlæg, pumper, slanger mv. vedligeholdes og efterses jævnlige.

På grund af husdyrbrugets beliggenhed i et internationalt naturbeskyttelsesområde, er der ekstra fokus på at undgå ulykker og forurening, bla. ved beholderkontrol på gyllebeholderen hvert 5. år. Det vurderes derfor, at der ikke er fare for menneskers sundhed eller kulturarv eller andet pga. ulykker eller katastrofer på husdyrbruget eller forbundet med husdyrbrugets drift.

3.14 Overvågning

Der er installeret alarm på den eksisterende gyllebeholder, der registrerer pludseligt fald i overfladen. Alarmen giver besked til driftsherren, der så har mulighed for at stoppe et evt. udslip af gylle hurtigt. I øvrigt er produktionen på ejendommen underlagt krav om 5 års beholderkontrol, idet gyllebeholderen står tæt på vandløb.

Idet der søges om tilladelse til rørlægning af grøft, så afstanden fra ny gyllebeholder til grøft bliver min. 100 m, vil der ikke være krav om alarm og 5-års beholderkontrol på gyllebeholderne.

Vurdering

Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne. Der vurderes ikke at være behov for yderligere overvågning.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Køer kan få Coronavirus, men denne type virus smitter ikke til mennesker.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger

Ved Gaden 4 drives sammen med Ved Gaden 1, hvor der går opdræt. Der er ingen kumulative virkninger, da der er 500 m imellem de to anlæg, hvorfor de bedst kan vurderes hver for sig, og da der er stor afstand til både natur og naboer.

Der kan i perioder opleves en form for sæsonvis kumulation i forhold til markarbejde, når der køres gylle ud eller høstes på flere husdyrbrug i omegnen. Det er typisk for landområderne, som er landbrugets "erhvervszone", og er ikke specifikt knyttet til det ansøgte anlæg.

Husdyrbruget på Ved Gaden 1 og 4 ligger 3-3,5 km fra grænsen til Tyskland. Afstanden er så stor, at der ikke er nogen grænseoverskridende virkninger, husdyrbrugets størrelse taget i betragtning.

Vurdering

Det vurderes, at der hverken vil være kumulative eller grænseoverskridende virkninger af husdyrbruget på grund af både afstand til naboer, natur og andre husdyrbrug.

Det vurderes, at der ikke er andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke udvidede eller etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet

Det ansøgte omhandler en overgang fra en godkendelse baseret på et bestemt antal dyr og dyretype til en godkendelse baseret på et bestemt produktionsareal til nogle bestemte dyretyper, samt en forlængelse af kostalden og en ny gyllebeholder.

Der har været overvejet flere forskellige alternativer. I forbindelse med godkendelsen i 2014 blev der søgt om en etape 2, som omfattede et større nyt byggeri med en malkestald og en ny kostald placeret parallelt med eks. kostald. Dette har ikke kunnet realiseres, og etape 2 af den gamle godkendelse er derfor bortfaldet.

Det nuværende projekt skal ses som det realistiske alternativ, idet det økonomisk og praktisk hænger bedre sammen at forlænge kostalden, frem for at bygge nyt ved siden af. Derudover er der gennemført mindre udvidelser af staldarealet i og i tilknytning til det eksisterende anlæg for at huse kalvene og skabe plads til de lovbestemte arealer til dyrevelfærd, kælvningsbokse mv.

Såfremt ansøgningen mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i § 12 miljøgodkendelsen fra 2014, og at den sydlige ende af dybstrølesstalden tages ud af brug, og at nordenden bruges til kalve. Dette vil betyde væsentligt færre køer, da der ikke vil være tilstrækkeligt dybstrølesareal i de eksisterende stalde. 0-alternativet er ikke et realistisk scenarie, og vil medføre at produktionen afvikles.

Vurdering

Det vurderes, at de realistiske alternativer til det ansøgte er blevet overvejet, og at det ansøgte er den bedste løsning på den pågældende ejendom på nuværende tidspunkt.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen så skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Ved Gaden 4 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

"Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter."

Vurdering

De ansøgte ændringer i form af mindre tilbygninger til kalve samt anvendelse af dybstrøelsesstald til goldkøer, må siges at være erhvervsmæssigt nødvendige for at sikre dyr og medarbejdere ordentlige forhold, og leve op til de øgede pladskrav mv. i forbindelse med Lov om hold af malkekvæg, som allerede er trådt i kraft. Det nye byggeri med plads til 8 robotter er erhvervsmæssigt nødvendigt, fordi malkestalden er helt nedslidt og trænger til udskiftning. Gyllebeholderen er ligeledes erhvervsmæssigt nødvendig for at have tilstrækkelig opbevaringskapacitet for den gylle, der kommer fra produktionen, vand fra ensilageanlægget mv. De gør ikke at husdyrbruget får industrilignende karakter.

4. Oplysninger om konsulenten

Ansøgningen er udarbejdet af miljørådgiver cand. silv./landskabsforvaltning Britt Bjerre Paulsen, Spiras, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold siden 2001, først i det daværende Sønderjyllands Amt, og siden som miljørådgiver i landboforeningen Spiras.

5. Konklusion

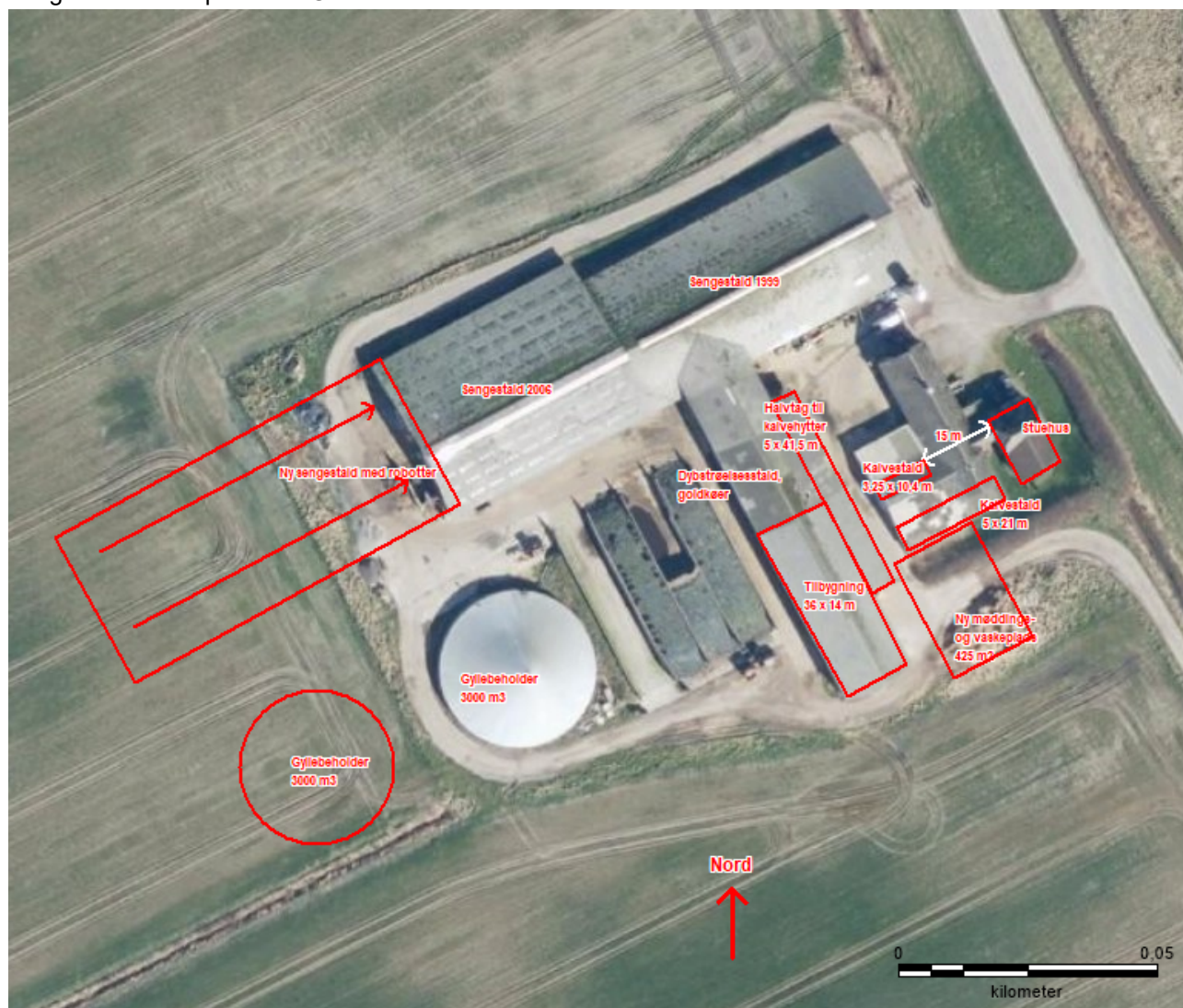
Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Ved Gaden 4 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

6. Referenceliste

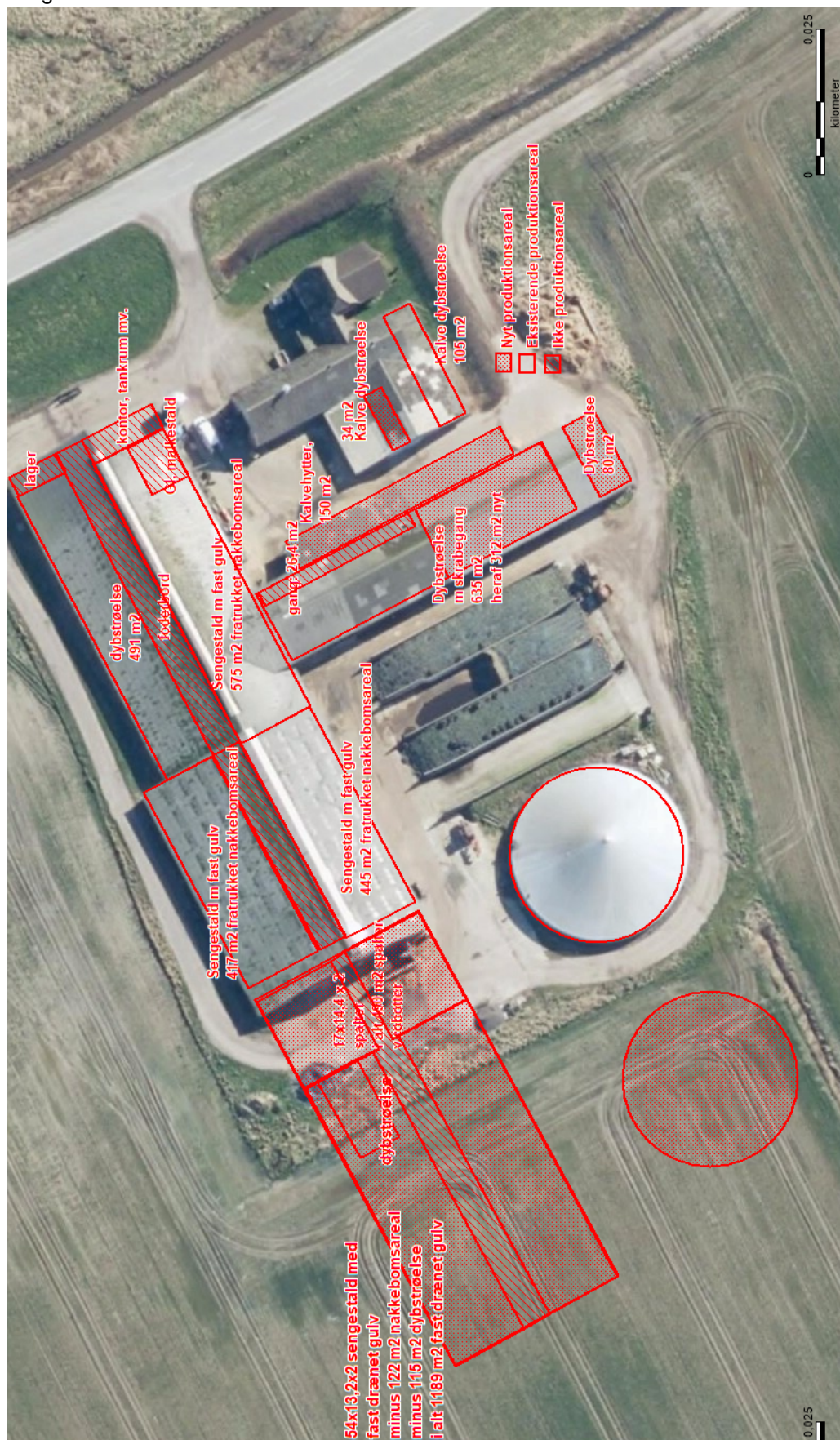
1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 1261 af 26/04/2023
3. <https://kort.plandata.dk/spatialmap>
4. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 240 af 04/10/2022
5. [http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede taale-graenser.pdf](http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taale-graenser.pdf)
6. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
7. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/rSR50.pdf>
8. <https://kort.toender.dk/spatialmap>

7. Bilag

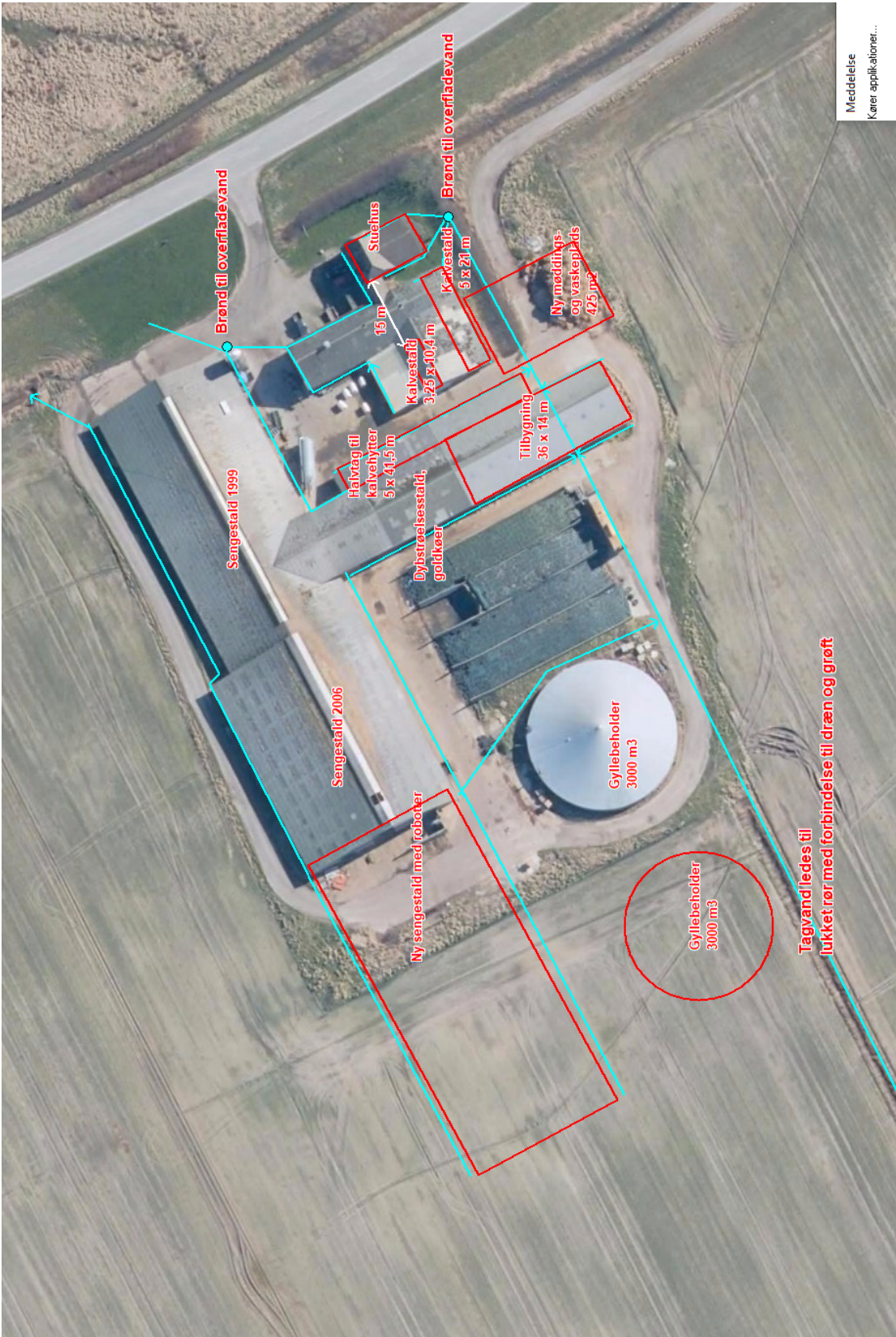
Bilag 1: Situationsplan Ved Gaden 4

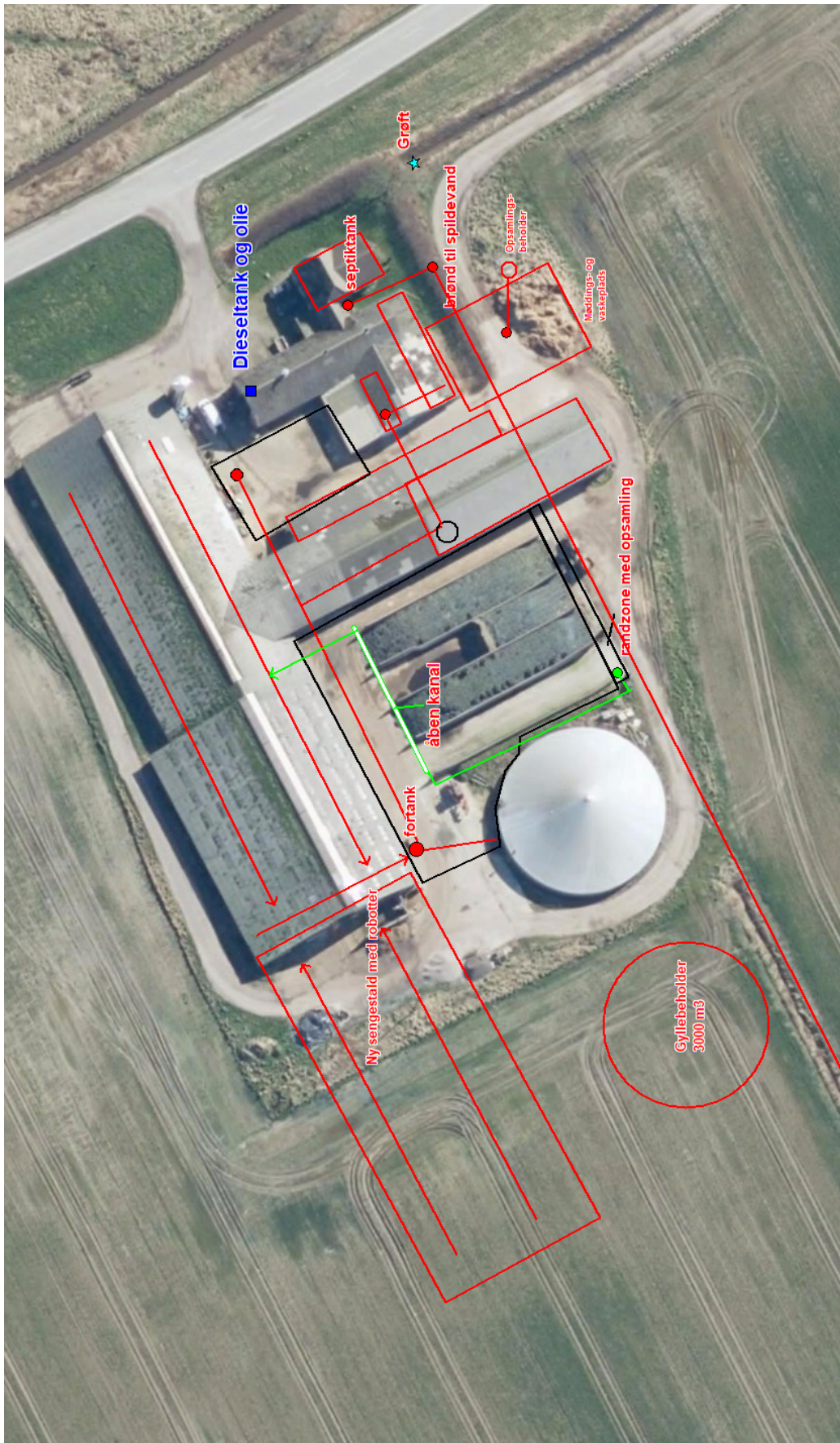
Bilag 2: Produktionsareal Ved Gaden 4

Bilag 3 Afløbsplan tagvand Ved Gaden 4

Bilag 4: Afløbsplan stalde og pladser, Ved Gaden 4

Bilag 5: Interne transporter Ved Gaden 4:

